

Franc Kramberger, mariborski nadškof, danes pravi, da jim je iskreno žal za polom: "Zavedamo se stisk ljudi ..." Ko niso bili v stiski, so se zavzemali za manj države, enotno davčno stopnjo in zato, da bi ljudje v Sloveniji prevzeli več »odgovornosti za svoj gmočni položaj in za svojo srečo.«

Bog jih je zapustil

MARIBORSKA NADŠKOFIJA JE ZA REŠEVANJE SVOJIH FINANČNIH HOLDINGOV ŽRTOVALA TUDI DENAR VERNIKOV IN PREMOŽENJE KARITATIVNIH USTANOV

BORUT MEKINA

MINULI TEDEN SE JE KONČALA TRANZICIJA TUDI ZA SLOVENSKO CERKEV. TA SE JE NA ZAČETKU POTI SPRVA OKREPILA ZARADI DENACIONALIZACIJSKE ZAKONODAJE, KI JO JE NAPISALA DEMOSOVA VLADA POD VODSTVOM LOJZETA PETERLETA; MED DRUGIM TUDI Z MISLIJO NA VATIKAN, ZARADI NJEGOVIH ZASLUG OB PRIZNANJU SLOVENIJE. NATO SE JE CERKEV GOSPODARSKO OKREPILA OB PRIVATIZACIJI BIVŠE DRUŽBENE LASTNINE, KO JE S SVOJIMI DRUŽBAMI ZBRALA CERTIFIKATE VERNIKOV. IN NAZADNJE SE JE CERKEV OKREPILA V ZADNJIH LETIH, KO JE ZAČELA GRADITI SVOJO TELEKOMUNIKACIJSKO BAZO. BALONČEK JE SEDAJ PRIČAKOVANO POČIL. ALI KOT JE ZAPISAL V PRVEM PISMU APOSTOL PAVEL SVOJEMU UČENCU TIMOTEJU: »Korenina vsega zla je pohlep po denarju. Po tem so nekateri hlepeli in tako zablodili proč od vere, s tem pa sami sebi zadali veliko bolečin.« (1 TIM 6,10).

PRODANI MISIJONARJI

Ljubljanski nadškof in slovenski metropolit ANTON STRES se te dni mudi na duhovnih vajah na Madagaskarju. Seveda je šel na obisk k najbolj znanemu slovenskemu misijonarju,

riborska nadškofija v zadnjem letu, očitno zaradi reševanja svojega holdinškega premoženja, zastavila pri bankah. Po naših informacijah je upnica omenjenih prostorov avstrijska Volksbank.

Zraven misijonarske pisarne je na Slovenski 17 sedež nadškofije. Gre za leta 1997 prenovljen kompleks zgradb, kjer je tudi mariborska teološka fakulteta. Škofje kompleks imenujejo Andreanum, v njegovem osrčju pa je velika avla, namenjena predavanjem in drugim osrednjim slovesnostim nadškofije. Tudi omenjeno avlo je nadškofija zastavila pri Zvezi avstrijskih bank v Celovcu. V zameno za 3,5 milijona evrov posojila, ki ga je nadškofija avgusta 2009 očitno res krvavo potrebovala, so se odpovedali še 1230 kvadratnih metrov veliki nepremičnini na Slomškovem trgu 3, Mariborčanom poznani kot Slomškova knjigarna, v kateri je med drugim tudi restavratska delavnica in sedež Slomškove družbe, glavnega cerkvenega založnika. Njen direktor ANDREJ ŠTESL sicer pravi, da Slomškova družba v stavbi le najema prostore, zaradi česar naj v primeru zasega nepremičnine družba ne bi bila ogrožena. A to še ni konec spiska cerkvenih bremen.

vega združenja. Omenjeno združenje je del karitativne dejavnosti slovenske cerkve in deluje na področju socialnega izobraževanja. Med drugim so člani društva tudi evropski poslanec LOJZE PETERLE, vodja stranke NSI LJUDMILA NOVAK in bivši slovenski veleposlanik pri Svetem sedežu DR. IVAN REBERNIK. Kolpingov dom so leta 1997 popolnoma prenovili z dotacijami nemške vlade, vzdrževanje pa financirajo z darovi. Sedaj je pod hipoteko avstrijskih bank. Vodja združenja FRANJO ŠAUPEL nam je povedal, da ga o hipoteki iz nadškofije niti niso obvestili.

Kljub mnogim poskusom mariborske nadškofije, da bi minimalizirala katastrofo, ki se ji je zgodila sredi januarja, ko se je zaradi insolventnosti obeh cerkvenih holdingov, Zvona Ena in Zvona Dva, podrlo tudi glavno gospodarsko podjetje mariborske nadškofije Gospodarstvo Rast, so razsežnosti iz dneva v dan vse bolj očitne. Če do začetka februarja nadškofija z bankami upnicami ne doseže dogovora o reprogramu posojil, cerkev ne bo ostala le brez vrste podjetij, do katerih je v zadnjih 20 letih prišla s pomočjo denacionalizacije in certifikatne privatizacije, kot so Helios, Abanka, Terme Oli-

bankrotu« razkril poročilo o stanju v nadškofiji, ki ga je za Vatikan napisal papežev odposlanec GIANLUCA PIREDDA, je nadškofija priznala, da je za reševanje svojih finančnih naložb zastavila samostan v Studenici, orglarsko delavnico v Hočah in del objekta na Barvarski ulici v Mariboru. A se seznam tukaj še ne konča. Pogled v zemljiško knjigo namreč razkrije, da je nadškofija konec kriznega leta 2009 zastavila še mnoge druge nepremičnine. Poleg orglarske delavnice in samostana Studenice, za kar je od banke Unicredit dobila 12,5 milijona evrov, je nadškofija za 6 milijonov evrov pri Abanki zastavila tudi Betnavski dvorec, stanovanja v Mariboru na Smetanovi 50 in še nekatere druge objekte. Skupna vrednost naštetih hipotek znaša 22 milijonov evrov. Že naslednje leto mora nadškofija vrniti 6 milijonov za Betnavo, čez pet let pa 12,5 milijona za orglarsko delavnico in samostan Studenice. A hipotekarna posojila za zastavljene nepremičnine niso edino breme, ki duši nadškofijo. Ta je prejšnji teden zapisala, da naj bi vrednost zastavljenega premoženja znašala zgolj tri milijone evrov in da nadškofija redno plačuje vse svoje obve-

MARIBORSKA NADŠKOFIJA JE, POLEG TEGA DA JE ZASTAVILA NEPREMIČNINE, ZA REŠEVANJE SVOJIH FINANČNIH HOLDINGOV NEPOSREDNO NAKAZOVALA DENAR, TOREJ, DAROVE VERNIKOV.

PETRU OPEKI, ki ga je nedavno z državnim odlikovanjem nagradil tudi predsednik države DANILO TÜRK. Peter Opeka je dokaz, da se lahko slovenska krščanska dobrota v mednarodnem prostoru uvrsti na najvišje položaje. A kot vse kaže, so doma te vrednote obrnjene na glavo. Tudi misijonarska pisarna v Mariboru, na Slovenski cesti 21, je le ena od množice nepremičnin, ki jih je ma-

V Črnečah pri Slovenj Gradcu je nadškofija zastavila 2000 kvadratnih metrov veliko župnišče, torej stanovanja, kjer bivajo duhovniki. To stavbo je nadškofija leta 2001 dobila vrnjeno v denacionalizacijskem postopku od občine Dravograd, prejeli so tudi odškodnino. Svoj davek bo morala plačati tudi cerkvena karitativnost. Župnišču sledi Kolpingov dom pri Slivnici, središče Kolpingo-

mia, Cinkarna Celje, Iskra Avtoelektrika, Steklarna Rogaška ali Mladinska knjiga, ampak tudi brez mnogih nepremičnin, ki so jih zastavili pri bankah v zameno za kredite in za pomoč potapljaljočim se finančnim naložbam.

DARILA VERNIKOV - V HOLDINGE

Potem ko je italijanski novinar EMILIANO FITIPALDI v članku o »svetem

znosti z »dohodki od darov vernikov, dividend in prejemkov iz gospodarjenja s premoženjem (najemnine, obresti) in upa, da bo tako tudi v bodoče«. A po naših informacijah svojih podjetij niso reševali le z zastavami nepremičnin, ampak celo z neposrednimi finančnimi injekcijami. V zameno za zastavljenih 604 tisoč delnic Zvona Ena, ki so danes praktično brez vrednosti, je denimo nadškofi-

ja podjetju Gospodarstvo Rast nakazala 4,5 milijona evrov. Če je res, kar je ob svojem ustoličenju dejal ljubljanski nadškof ANTON STRES, da »naša cerkev živi od vernikov«, ki so »naše največje bogastvo«, in da dobi cerkev na Slovenskem kar 80 odstotkov prihodkov od verujočih, potem verjetno ni dvoma, od kod izvirajo ti milijoni. Teh primerov je še nekaj: za kredit od banke Raiffeisen se je

Kristusa 450 tisoč evrov, Družba hčera krščanske ljubezni svetega Vincencija Pavelskega 250 tisoč evrov, izolska župnija 150 tisoč evrov in tako naprej, do konca spiska vseh 30 tisoč malih delničarjev. In kot pri propadu mreže Pivovarne Laško, Istrabenza ali Merkurja bodo tudi pri mreži mariborske nadškofije izgubile še banke. Med bankami je največja upnica spet NLB, ki naj bi imela

fije, češ da gre za dve ločeni pravni osebi, je pri tem projektu vendarle sodelovala vsa slovenska Rimskokatoliška cerkev (RKC), ki bi morala zato tudi prevzeti svoj del odgovornosti. Leta 1992 je namreč Slovenska škofvska konferenca imenovala posebno skupino izvedencev, pooblaščenih za ustanovitev banke, v kateri so poleg ekonoma mariborske škofije sodelovali tudi ekonomski

premoženje, sodeluje še pri certifikatni privatizaciji in s tem izkorišča svoj moralni ugled. A je glavni ekonom mariborske nadškofije MIRKO KRAŠOVEC odgovarjal, da je to kvečjemu njihova prednost. Vložiti certifikat v njihovo družbo naj bi bil akt sprave: »Smo apolitična družba, naša najpomembnejša prednost je Krekov poslovni sistem, ki prihaja na slovenski finančni trg neobre-

“SMO APOLITIČNA DRUŽBA, NAŠA NAJPOMEMBNEJŠA PREDNOST JE KREKOV POSLOVNI SISTEM, KI PRIHAJA NA SLOVENSKE FINANČNI TRG NEOBREMENJEN S PRETEKLOSTJO IN POSTAJA SINONIM ZA STABILNO IN VARNO NALOŽBO.” - MIRKO KRAŠOVEC, BIVŠI EKONOM MARIBORSKE NADŠKOFIJE, LETA 1994

denimo nadškofija odpovedala najemninam, ki bi jih morala banka plačevati za nadškofijske prostore na Slomškovem trgu, kjer je nekoč domovala Krekova banka.

Po najhujšem scenariju bodo poleg nadškofije kratko potegnili še preostali vlagatelji, torej druge cerkvene institucije in verniki, ki so v preteklih letih vlagali v skupno premoženje. Če je bil Zvon Ena Holding še pred leti vreden kakšnih 500 milijonov evrov, je škofija Koper izgubila 5,7 milijona evrov, Salezijanski inšpektorat 1,5 milijona evrov, Kongregacija šolskih sester sv. Franciška

za okrog 230 milijonov evrov terjatev, tej sledijo še druge: NKBM, Abanka, Banka Koper, Banka Celje. Ker so, kot je povzel vatikanska stališča italijanski novinar, v mariborski nadškofiji prekršili kanonsko pravo in za najete kredite, večje od milijona evrov, za dovoljenje niso prosili Vatikana, jim Vatikan v tej godlji ne bo pomagal. Vatikan jim je torej obrnil hrbet.

KONEC CERKVENE TRANZICIJE

Čeprav danes v ljubljanski nadškofiji ponavljajo, da niso odgovorni za finančni polom mariborske nadško-

ljublanske in koprške škofije ter drugih župnij ali redov. Na tej podlagi je bila leta 1993 v Mariboru ustanovljena Krekova banka, katere namen je bilo upravljanje cerkvenega premoženja, predvsem z denacionalizacijskimi obveznicami. Projekt je bil torej vseslovenski.

Toda cerkvene aspiracije se niso ustavile le pri banki. Leta 1994 je namreč RKC ustanovila Krèkovo družbo, ki je začela zbirati privatizacijske certifikate. Že tedaj je marsikdo cerkvene veljake spraševal, ali ni sporno, da cerkev, poleg tega da ji država vrača denacionalizira-

menjen s preteklostjo in postaja sinonim za stabilno in varno naložbo,« je razlagal Krašovec na prvi tiskovni konferenci v Mariboru. »Naš kapital je zaupanje,« so tedaj razlagali cerkveni možje. Vsak, ki jim je zaupal svoj certifikat, je s tem postal del njihove družine: »Krekovci vas vabimo,« »Pridružite se družini Krekovec«, so sporočali v reklamah.

V teh prvih dveh tranzicijskih etapah je RKC dejansko uspelo. Od 22 družb za upravljanje je cerkev postala šesta največja po zbranih certifikatih. Družba Maksima, iz katere je kasneje nastal tajkunski impe-

Stran / Page: 19

Doseg / Reach: 58000

Država / Country: SLOVENIA

Površina prispevka / Size: 1578 cm²

4 / 4

rij Istrabenza, se je denimo na seznamu največjih uvrstila za Krekovo družbo. In tako kot tudi pri Pivovarni Laško ali Istrabenzu je po koncentraciji certifikatov sledil tipični »menadžerski« prevzem. Krekovo banko, ki jo je cerkev dobila s težkim lobiranjem pri novi oblasti, kot se je tedaj izrazil nadškof ALOJZ Šuštar, je RKC leta 2005 prodala za 35 milijonov evrov avstrijski bančni skupini Raiffeisen. S tem denarjem pa je nato mariborska nadškofija oziroma njihovo podjetje Gospodarstvo Rast, ki se je do tedaj ukvarjalo predvsem z vinogradništvom in orglarstvom, novembra 2005 prevzelo holding Zvon Ena oziroma bivšo Krekovo družbo. S tem se je lastniška »konsolidacija« končala, nadzor nad lastništvom v več kot 50 podjetjih pa se je na koncu verige končal pri škofu.

Zakaj se je sedaj ta imperij zrušil? Mariborski teolog DR. IVAN ŠTUHEC je minuli teden odgovoril, da se je mariborska nadškofija zlomila predvsem zaradi kulture kreditiranja kot sistemskega problema Slovenije. Morda res, kaj pa preveliki apetiti? Kot je znano, so cerkvena podjetja zdrsnila v insolventnost predvsem zaradi slabe investicije v telekomunikacijsko podjetje T-2. To je, kot je zapisal italijanski novinar, po oceni revizijske hiše KPMG vredno 24,6 milijona evrov, nadškofijska podjetja pa naj bi vanj investirala okrog 120 milijonov evrov. A to še ni vse. Ob tem ne gre spregledati še drugih, za cerkev ravno tako nesodobnih grehov. Denimo njihovih nafnih aspiracij. Kot je prav tako znano, si je cerkveni Zvon Ena Holding denar za prevzem Petrola, skupaj 20 milijonov evrov, izposodil pri državnih Dravskih elektrarnah. Potem ko je projekt propadel in ko so milijoni izhlapeli v prevzemni vojni, denarja niso mogli vrniti. Težavo je rešil šele

Zastavljeno: Dvorec Betnava, za 6 milijonov evrov.

Andreanum, sedež nadškofije. Zastavljena avla, misijonarska pisarna ...

TUDI MISIJONARSKA PISARNA V MARIBORU JE LE ENA OD MNOŽICE NEPREMIČNIN, KI JIH JE MARIBORSKA NADŠKOFIJA ZASTAVILA V ZADNJEM LETU PRI BANKAH, OČITNO ZARADI REŠEVANJA SVOJEGA HOLDINŠKEGA PREMOŽENJA.

bivši ekonom mariborske nadškofije MIRKO KRAŠOVEC, ki se je neposredno vmešal v posel.

In verjetno ni naključje, da je cerkev orglarsko delavnico junija 2009 za 12,5 milijona evrov zastavila prav v tednu, ko je Zvon Ena vrnil prvi obrok, 12 milijonov evrov, Dravskim elektrarnam.

NEISKRENO KESANJE

Iz mariborske nadškofije so minuli teden v javnost poslali pismo, zaradi katerega imajo prejemniki, kot bi dejal JANEZ JANŠA, še zdaj lepljive prste. Zapisali so, da jim je zaradi gospodarskih težav iskreno žal in da se zavedajo stisk in prizadetosti ljudi

ter odgovornosti, ki jo imajo do celotne javnosti, do katoličanov in do vseh tistih, ki so jim poslani oznanjat Kristusovo blagovest in jim pomagati v njihovih stiskah. »Zavedamo se, da v preteklosti nismo vedno ravnali tako, da bi bilo očitno, da je naše poslanstvo izključno v službi oznanjevanja, izobraževanja in socialno-karitativnega poslanstva.« A so pri tem spet okrivili mačehovsko državo: angažiranje mariborske nadškofije na gospodarskem področju naj bi bilo nujno zaradi financiranja pastoralnega, vzgojno-izobraževalnega ter socialno-kulturnega delovanja. »To področje je v drugih državah urejeno s pomočjo proračunskih sred-

stev. Ker pa tega pri nas ni bilo, smo se poskušali angažirati na gospodarskem področju. Danes se je tak način pokazal kot neprimerna rešitev za cerkveno ustanovo,« so zapisali.

Izjava spominja na tisto, ki jo je izrekel nadškof ANTON STRES takoj po svojem ustoličenju. Na vprašanje, kako komentira finančne težave mariborske nadškofije, je dejal, da upa, da se bodo stvari v vsej državi uredile *stedi z državno pomočjo, na primer z reprogrami posojil*. Nadškof je tedaj pričakoval, da bo vlada sprejela učinkovitejša ukrepa za spodbujanje gospodarskega okrevanja, ki bodo posredno pomagali tudi holdingu Zvon, tako kot dru-

gim gospodarskim družbam! Če cerkev sedaj prosi za razumevanje, bi se morali spomniti stališča Antona Stresa izpred petih let. Komisija Pravičnost in mir, ki jo je vodil, je tedaj podpirala »reformiste«, ki so se pod vlado Janeza Janše zavzemali za radikalno liberalizacijo. Stres se je tedaj v imenu komisije zavzel za gospodarske reforme, za enotno davčno stopnjo, za to, da bi ljudje v Sloveniji prevzeli več »odgovornosti za svoj gmotni položaj in za svojo srečo«. Sedaj, ko denarja za njih na trgu ni več, so ploščo obrnili. V ospredje spet prihaja dolžnost države do njihove dejavnosti. Zdi se, da ne preveč iskreno. X